

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 85

8 листопада 2012 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 85 2012

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Конституційний Суд України:

реформувати не можна ліквідувати	5
--	----------

Медведева В.

Новые правила избрания спикера парламента	19
---	-----------

Законодавча влада	24
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	30
------------------------------	-----------

Політика	40
-----------------------	-----------

Економіка	47
------------------------	-----------

Економіка України в контексті

світових кризових тенденцій.....	51
----------------------------------	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Верховна Рада дозволила міняти Конституцію на референдумі

У вівторок, 6 листопада, парламент ухвалив закон про всеукраїнський референдум. За проект авторства «регіонала» Д. Шпенова віддали голоси 265 депутатів; документ прийнятий у повторному другому читанні і в цілому.

Новий закон передбачає, що на всеукраїнському референдумі можна ухвалити нову Конституцію або внесені в неї зміни. На референдум можна винести також питання зміни території України.

Ухвалений у вівторок закон раніше, понад два роки тому, уже розглядався Верховною Радою і був скритикований експертами, до документа внесли понад тисячу поправок. Провладна більшість, утім, критику проігнорувала, а закон прийняла в тій же редакції, у якій він пропонувався два роки тому.

Опозиція сприйняла новину в багнети. Новий закон про референдум допоможе В. Януковичу завершити узурпацію влади, заявив «бютівець» С. Сас, слова якого цитує прес-служба «Батьківщини». «На референдум можуть винести зміни до Конституції, за якими вибори Президента відбуватимуться в парламенті», – спрогнозував віце-спікер Верховної Ради, «бютівець» М. Томенко. Як він заявив у вівторок, опозиція добиватиметься скасування ухваленого закону про референдум та оскаржить цей закон у Конституційному Суді.

Багато запитань до закону і у політологів. Як сказав «Голосу Америки» голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко, новий закон про референдум у принципі потрібен, бо старий уже морально застарів. «Але чому такий закон ухвалили саме зараз, швидко і без обговорення, важко сказати», – розмірковує В. Фесенко.

«Я не виключаю, що у партії влади є певні політтехнологічні заготовки на найближче майбутнє. Можливо, якісь рішення хочуть провести шляхом всеукраїнського референдуму, або ж

використати механізм всеукраїнського референдуму для тиску на парламент. Справді, це багатьох здивувало, чому саме зараз цей закон ухвалили. Можливо, це сталося випадково, просто черга дійшла до нього. Але можливо, що справді є якийсь сценарій, про який ми зараз не здогадуємося», – припускає В. Фесенко.

Небезпечним назвав щойно ухвалений закон політолог О. Палій. «Цей закон надзвичайно небезпечний для демократії. Адже під приводом народного волевиявлення він запроваджує механізм для цинічних фальсифікацій: аби люди знищували свою країну власними руками, і при цьому зберігалася видимість демократії», – сказав О. Палій «Голосу Америки».

За словами політолога, закон про референдум потрібен владі як інструмент для внесення змін у Конституцію – причому в спосіб, не передбачений самою Конституцією. Парламент хочуть вивести з цього механізму, говорить експерт.

«Влада побачила, що в неї немає 300 голосів на виборах. Вона не може зібрати конституційну більшість, щоб внести необхідні їй зміни в Основний закон. І тому вона вирішила діяти в лоб. Є дуже велика ймовірність того, що одночасно з президентськими виборами – якщо вони таки відбудуться – у нас буде проведений якийсь маніпулятивний референдум», – прогнозує О. Палій.

Як додає політолог, «це чистої води маніпуляція під виглядом народовладдя. Конституцію хочуть змінити так, щоб законсервувати нинішній політичний режим, позбавити суспільство будь-якого впливу на владу. І вся опозиція, громадськість мають дуже серйозно відреагувати на цю загрозу. Огідно, що влада пішла таким шляхом, бо так узурпували владу і Гітлер, і Лукашенко», – сказав експерт. (*Радіо Свобода* (<http://www.radiosvoboda.org>). – 2012. – 8.11).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Конституційний Суд України: реформувати не можна ліквідувати

Згідно з Конституцією України та Законом України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні, завданням якого є гарантування верховенства Конституції України як Основного закону держави на всій території України. Конституційний Суд України вирішує питання щодо відповідності законів та інших правових актів Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України й законів України.

До повноважень Конституційного Суду України (КСУ) належить вирішення питань щодо відповідності Конституції України (конституційність) законів й інших правових актів Верховної Ради України; актів Президента України; актів Кабінету Міністрів України; правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість.

З названих питань Конституційний Суд України ухвалює рішення, які є обов'язковими до виконання на території України, остаточними й не можуть бути оскаржені.

Слід зауважити, що останнім часом ряд рішень, що виносилися Конституційним Судом, було розкритиковано як оглядачами, так й експертами, які на сьогодні виділяють такі проблемні питання діяльності КСУ:

1. Переважна більшість конституційних звернень не потрапляють до розгляду КСУ, бо повертаються Секретаріатом КСУ, хоча службовці цієї структури й не мають прав на здійснення правосуддя.

2. Наявність перешкод для подачі конституційного звернення:

а) необхідність доведення наявності неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод. При цьому суб'єкти владних повноважень – суб'єкти права на конституційне подання перебувають у більш вигідному становищі, тому що для них підставою є лише практична необхідність у з'ясуванні або роз'ясненні, офіційній інтерпретації положень Конституції України й законів України;

б) різний підхід КСУ щодо визначення «неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод», і відповідні відмови у зв'язку з цим у розгляді конституційних звернень.

3. Взаємна суперечливість деяких рішень КСУ, зокрема у справах щодо соціальних прав, змін до законів про Державний бюджет. При цьому з формальної точки зору може бути дотримано вимог законів, однак зі змістовної точки зору духу закону, принципів права – ні.

4. Проблема неналежного виконання деяких рішень КСУ.

5. Відсутність чіткої процедури виконання таких рішень і моніторингу, контролю за їх виконанням.

6. Нефункціонування інституту юридичної відповідальності за невиконання рішень КСУ.

7. Загроза втрати репутації КСУ як незалежного органу.

8. Необхідність зміни правосвідомості як суддів КСУ, так й інших членів суспільства в частині усвідомлення ролі та призначення КСУ.

9. Немоżliвість розгляду конституційних звернень, які стосуються актів, що втратили чинність, хоча у таких випадках ідеться про порушені й не відновлені права суб'єкта звернення.

Особливо різкою є критика діяльності Конституційного Суду з боку опозиції. Один з її лідерів А. Яценюк, наприклад, заявив, що після своєї перемоги на виборах об'єднана опо-

зиція планує ліквідувати Конституційний Суд. На його думку, цей орган втратив довіру населення через те, що ухвалив ряд неоднозначних рішень.

Конституційний Суд України є підконтрольним владі, зокрема Президенту, а тому ухвалює рішення за вказівкою з моменту свого створення у 1996 р., заявив А. Яценюк. Цей орган визнав конституційним можливе скасування недоторканності депутатів парламенту й неконституційним – скасування недоторканності Президента й суддів, також він рекордно швидко виніс рішення щодо обрання Голови Верховної Ради, нагадав А. Яценюк. Відтак Конституційний Суд втратив довіру більшості населення країн, наголосив він. «Конституційний Суд України повинен бути ліквідований. Цей орган дискредитував себе, починаючи з винесення рішення про те, що два терміни Л. Кучми – це лише один термін. Протягом останніх двох років цей орган не може називатися судом, а ці люди не мають права носити мантиї і виступати від імені України. Тому ліквідація Конституційного Суду і передача компетенції органу конституційної юрисдикції до Верховного Суду України шляхом створення окремої палати», – заявив А. Яценюк.

За його словами, об'єднана опозиція виступає за створення «незалежного механізму фінансування судової системи», а також за посилення відповідальності суддів за порушення присяги й ухвалення неправосудних рішень.

Примітно, що серйозна критика на адресу Конституційного Суду лунає також з боку експертів-конституціоналістів. Наразі КСУ не може забезпечити верховенства Конституції в країні, вважає голова правління Центру політико-правових реформ, член Конституційної Асамблеї І. Коліушко. «Орган, що видає на догоду політичній владі потрібні рішення (усупереч своїм попереднім правовим позиціям, не обґрунтовуючи й не пояснюючи належним чином їх зміни), жодним чином не може забезпечити конституційної справедливості в державі», – зазначив він.

За його словами, квінтесенцією новітньої практики Конституційного Суду стало рішення № 15-рп від 11 липня 2012 р. у справі про обрання Голови Верховної Ради. «Рішення винесли за два дні від моменту внесення відповідного подан-

ня, що апріорі унеможливило належне вивчення справи, дотримання всіх процедур її розгляду й прийняття фахового рішення. Політична вмотивованість такої поспішності, як і самого рішення, була очевидною», – підкреслив експерт.

Він нагадав, що представники парламентської більшості звернулися до Конституційного Суду з поданням про конституційність процедури обрання спікера, коли невіршеним залишалося питання про відставку В. Литвина згідно з його заявою у зв'язку з прийняттям із численними порушеннями процедури Закону України «Про основи державної мовної політики». КСУ визнав неконституційними положення Регламенту щодо обрання Голови ВР таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів. «Така процедура є чи не єдиним способом провести реальне, а не фіктивне голосування в парламенті, адже, як мінімум, потрібна присутність депутатів. Слід зазначити, що за такою процедурою обирають самих суддів Конституційного Суду у Верховній Раді, однак щодо спікера вона виявилася неконституційною», – зазначає член Конституційної Асамблеї.

Вважаючи, що конституційне правосуддя в Україні потребує реформування, І. Коліушко разом з тим не є прибічником радикальних дій, які передбачають ліквідацію Конституційного Суду. За його словами, існування такого органу цілком відповідає європейській практиці. Водночас експерт зауважив, що з процесу формування Конституційного Суду має бути виключено політичну складову. «Я не розумію, що зміниться, якщо ми просто, замість цього Конституційного Суду, перекладемо повноваження на палату у Верховному Суді, яка так само призначається політичними органами. Я би виступав не за ліквідацію Конституційного Суду України, а за зміну порядку формування Конституційного Суду. Проблема полягає в тому, що Конституція взагалі не дала відповіді на запитання, з кого призначаються судді Конституційного Суду», – зазначив І. Коліушко.

У цьому ж руслі висловлюється колишній Голова Верховного Суду України В. Бойко. Він вважає, що ліквідація КСУ нині не на часі. Більш актуальним є підвищення кваліфікаційних вимог до суддів, зазначив він. «Така ідея бу-

ла ще в 1995 р., щоб покласти повноваження щодо конституційних питань на Верховний Суд України. Не погодилися, створили Конституційний Суд. Гадаю, що повертатися до цього питання не треба. Усе ж минув час. Єдине, що, з моєї точки зору, було би доцільним – змінити порядок формування Конституційного Суду і створити певні перепони з точки зору з'ясування кваліфікації», – наголосив В. Бойко.

На думку експертів, удосконалення правил обрання суддів до КС можна досягти, зокрема, закріпленням на законодавчому рівні критеріїв добору до єдиного органу конституційної юрисдикції. Так, керівник проектів з питань конституційного права Центру політико-правових реформ Ю. Кириченко звернула увагу на той факт, що Основний закон не містить навіть будь-яких оціночних категорій стосовно кандидатів на посади суддів КС, наприклад норми, що потрібно «призначати найбільш авторитетних і кваліфікованих». «Конституції різних європейських країн містять такі положення. І така норма в нашій Конституції була б певним запобіжним чинником проти призначення суддів лише з політичних мотивів», – переконана Ю. Кириченко. Разом з тим очевидно, що подібні положення не зможуть кардинально змінити ситуації, адже авторитети в кожного можуть бути свої і кваліфікацію людини з одного погляду визначити неможливо.

Розуміє недосконалість такої ініціативи і суддя КС у відставці М. Козюбра: «У Європі вимагають, щоб судді КС були знаними фахівцями в галузі публічного права. Однак якщо це положення закріпити в нас, то знаними можуть виявитися народні депутати. Тому я не впевнений, що в нас ця формула спрацює».

Аби обирати справді достойних, Ю. Кириченко пропонує створити щось на зразок кваліфікаційної комісії для суддів КС, яка формувала б список можливих претендентів, а Президент і парламент потім призначали б з цього переліку. Працювати ж у новій кваліфікомісії, на думку експерта, могли б судді КС у відставці.

За словами М. Козюбри, проблеми з наповненням КС кваліфікованими кадрами в Українській державі виникають через нерозуміння самого принципу роботи органу конституційної юрисдикції. Суддя у відставці нагадав по-

зицію австрійського теоретика Г. Кельзена, який вказував, що судді загальної юрисдикції в континентальній Європі не підготовлені до роботи в КС, на відміну від англійських й американських. «Останні в силу причетності до правотворення й прецедентного права є творцями. На континенті ж судді більше звикли до букви закону й дедуктивного, а не індуктивного мислення», – наполягав австрійський правник.

У Європі склалася традиція, коли переважна більшість суддів КС є професорами університетів. Працюють за цим принципом і в Росії, де голови органу конституційної юрисдикції завжди були відомими вченими, а більшість становили саме науковці. Однак у нашій державі західні стандарти не прижилися, хоча така можливість і була. «У першому складі КС ми наближалися до цієї традиції. Співвідношення між суддями із судів загальної юрисдикції й науковцями було хоч і не оптимальним, але все ж давало змогу поєднувати практичний досвід суддів і більш широкий досвід професорів», – згадав М. Козюбра час, коли сам входив до складу КС. За його словами, тодішня практика себе цілком виправдала. Наприклад, науковці досить скептично ставляться до процедури, тому судді можуть проконтролювати, щоб про неї не забули. Разом з тим, згадує М. Козюбра, делегати загальних судів активно долучилися до розробки рішень КС через півтора року роботи, а спершу КС «тягли» саме науковці. «Поєднання практиків і теоретиків дає змогу робити рішення КС більш переконливими», – наголошує М. Козюбра, за словами якого, акти, прийняті останнім часом суддями КСУ, не вирізняються якісною аргументованістю.

На думку постійного представника парламенту в КС А. Селіванова, поліпшити ситуацію вдасться, якщо свою квоту в КС отримають учені. При цьому А. Селіванов зазначає, що представники юридичних ВНЗ і наукових установ можуть делегувати своїх представників до Вищої ради юстиції, де в присутності науковців особливої потреби немає. Натомість професори могли б істотно посилити КС. Однак для того щоб реалізувати ці ініціативи, необхідно, щоб органи влади забажали посилення контролю за законами, чого останнім часом не спостерігається.

Варто зазначити, що питанню вдосконалення діяльності КСУ постійну увагу приділяє Конституційна Асамблея. Зокрема, 18 жовтня відбулося засідання Комісії Конституційної Асамблеї з питань правосуддя, члени якої обговорили ряд проблемних питань організації судової влади України, серед яких, зокрема, проблеми визначення місця й ролі Конституційного Суду України в системі судоустрою. До дискусії долучились усі члени комісії, які висловили власне бачення перспектив судово-правової реформи.

У цьому контексті заслуговує на увагу точка зору члена Конституційної Асамблеї, наукового експерта Центру ім. Разумкова М. Мельника, який на підставі аналізу практики застосування положень Конституції та законів України, які регламентують судоустрій, судочинство й статус суддів, вніс пропозиції до проекту Концепції внесення змін до Конституції України щодо організації та функціонування судової влади в Україні. Нагадаємо, що нині, будучи складовою частиною судової системи України, Конституційний Суд усе-таки є автономним. Конституція України закріплює правовий статус і повноваження КСУ в спеціальному Розділі XII «Конституційний Суд України», окремо від Розділу VIII «Правосуддя». Крім того, різним є поточне законодавство, що регулює діяльність органу конституційної юстиції та судів загальної юрисдикції. М. Мельник вважає за необхідне об'єднати Розділ VIII «Правосуддя» й Розділ XII «Конституційний Суд України» Конституції України в один, який назвати «Судова влада».

Свою пропозицію експерт обґрунтовує тим, що по-перше, чинна назва Розділу VIII не є вдалою, оскільки:

а) не узгоджується з назвами інших розділів, присвячених іншим гілкам влади;

б) термін «правосуддя» характеризує змістовну форму функціонування судової влади, а відтак не потребує закріплення на вищому нормативному рівні – конституційному;

в) розділ містить багато положень, які безпосередньо стосуються не стільки здійснення правосуддя, скільки організації судової влади.

Отже, враховуючи наведене, розділ повинен називатися «Судова влада» і містити найбільш загальні положення, що

стосуються організації цієї гілки державної влади. Назва «Судова влада» дає змогу викласти в розділі норми, що стосуються інших органів, які хоча й не здійснюють правосуддя, але причетні до організації її функціонування (Вища рада юстиції, органи суддівського самоврядування тощо).

По-друге, існування окремого Розділу XII, присвяченого одному із судів єдиної судової системи та єдиної судової влади країни, не є обґрунтованим. КСУ, разом із загальними судами, належить до судової влади. Він розглядає і розв'язує юридичні конфлікти в конституційно-правовій сфері, хоча й робить це у своєрідних процесуальних формах. Тому існуюче на сьогодні в Конституції відмежування Конституційного Суду України є не логічним і суперечить принципам єдності судової влади, судової системи й статусу суддів.

Як показує світова практика, конституції деяких зарубіжних країн відносять конституційний контроль до судової влади незалежно від того, здійснюють його загальні суди чи спеціальні органи конституційного контролю. Так, Конституція Російської Федерації закріплює основи правового статусу Конституційного Суду в гл. 7 «Судова влада», а у п. 2 ст. 118 прямо зазначено, що «судова влада здійснюється через конституційне, цивільне, адміністративне й кримінальне судочинство». Аналогічним є становище федерального Конституційного суду в Німеччині.

У Грузії також КС текстуально інтегрований у Конституції із загальними судами. Проте в конституціях багатьох інших зарубіжних держав конституційний контроль текстуально виділяється в самостійний інститут, який не належить до судової влади (Республіка Білорусь, Республіка Болгарія, Франція, Іспанія та ін.). Це зумовлено тим, що функції органів конституційного контролю мають певну специфіку. Згадані органи не можна вважати просто органами правосуддя. Це підтверджується, зокрема, тим, що органи конституційної юстиції мають повноваження розглядати так звані юрисдикційні справи, наприклад, у спорах про компетенції між вищими органами держави. Такі спори часто набувають політичного характеру.

Як варіант реформування конституційного судочинства М. Мельник також пропонує ліквідувати КСУ й закріпити конституційну юрисдикцію за Верховним Судом України. Якщо цю пропозицію не буде підтримано, експерт вважає за доцільне змінити порядок формування Конституційного Суду України, мінімізувавши «політичне забарвлення» його суддів. «У будь-якому разі існує нагальна необхідність зміни нинішнього складу КСУ, який, завдяки широковідомим своїм рішенням, втратив суспільну легітимність і не сприймається як незалежний орган конституційної юрисдикції, здатний неупереджено й об'єктивно здійснювати передбачені Конституцією функції», – резюмує експерт.

Вибудовуючи оптимальну систему конституційного контролю в Україні, експерти також радять звертатися до світового досвіду, який показує, що в особливому ставленні до КС Українська держава не оригінальна. У більшості країн цей орган, а в деяких з них цю функцію виконує Верховний суд, перебуває в статусі «священної корови», яка є уособленням вищої справедливості й правової чистоти.

Загальновизнаним у всіх країнах є те, що Конституція має вищу юридичну силу щодо інших джерел права. З цього випливає принцип конституційної законності, з огляду на який норма-установча діяльність має здійснюватися згідно з Конституцією та при неухильному її дотриманні. Кожна правова норма, видана будь-яким державним органом, набирає юридичної сили тільки тоді, коли правила поведінки, що містяться в ній, не суперечать приписам Конституції.

Ідея конституційного контролю вперше зародилася на початку XVII ст. у Великобританії та була реалізована в діяльності Таємної ради, яка визнавала закони легіслатур (законодавчих зборів) колоній недійсними, якщо вони суперечили законам англійського парламенту й загальному праву.

Проте в сучасному вигляді доктрину конституційного контролю вперше було сформульовано й застосовано Верховним судом США. Хоча Конституція США не наділила Верховний суд правом встановлення відповідності законів Конгресу Конституції, Верховний суд ще в 1803 р. оголосив, що

федеральна Конституція – вищий закон країни й будь-який закон Конгресу, який суперечить Конституції, може бути визнано судом як неконституційний.

З того часу Верховний суд США за свою понад 200-річну історію здобув практично беззаперечну репутацію суверенного національного арбітра і, власне, являє собою «четверту владу в державі».

Згодом цей приклад наслідували й інші держави: 1848 р. конституційний контроль був частково введений у Швейцарії, 1853 р. – в Аргентині, 1891 р. – у Бразилії, 1917 р. – в Уругваї.

До Першої світової війни конституційний контроль з'явився в Норвегії, Греції, а після її закінчення набув поширення в інших європейських державах.

Слід зазначити, що соціалістична державно-правова наука й практика в основному негативно ставилися до інституту конституційного контролю. Це пов'язувалося насамперед з політико-ідеологічними причинами, формальним декларуванням повновладдя верховних представницьких установ, єдності державної влади, запереченням парламентаризму, принципу поділу влади тощо. Насправді це було зумовлено тим, що реальна влада належала партійно-державному апарату, і для цієї влади інститут конституційного контролю був стороннім.

Застосування інституту конституційного контролю має свої особливості в ряді держав. Так, це очевидно в деяких мусульманських країнах (наприклад, в Ірані), у яких, власне, Основний закон повинен ґрунтуватися на Корані, тобто закони мають відповідати не тільки Конституції, а й Корану.

У зарубіжних країнах розрізняють два різновиди судового конституційного контролю, які умовно називаються американським і європейським. За американською системою, поширеною в основному в країнах англосаксонського права, конституційність законів та інших актів перевіряють суди загальної юрисдикції. Особливістю цього конституційного контролю є те, що під час розгляду судом справи будь-яка зі сторін може заявити про неконституційність застосовуваного закону. У цьому разі справа направляється до Верховного суду, рішення якого стає обов'язковим для всіх судів. Закон, визнаний Верховним судом як неконституційний, формально

продовжує діяти, але не застосовується судами, тобто втрачає судовий захист і, власне, юридичну силу. У такому разі будь-який адміністративний орган формально зберігає право на застосування цього закону, але не робить цього, тому що його рішення може бути оскаржено в суді й скасовано, бо для суду зазначений закон немовби вже не існує. Тоді, як правило, парламент скасовує цей закон.

У деяких зарубіжних країнах (США, Аргентина, Японія, Норвегія) конституційність законів має право перевіряти будь-який суд, а в інших це може здійснювати тільки Верховний суд після розгляду конкретної справи нижчими судами (наприклад, в Австралії, Індії, на Мальті).

Американська система конституційного контролю зумовлена особливостями існування в США й інших країнах так званого загального, прецедентного права, коли рішення судів є джерелом права.

Для абсолютної більшості європейських країн властива система континентального, писаного права, де джерелом права є закони й підзаконні нормативні акти, а судова практика має підпорядкований характер. Тому система загальних судів, які підлягають праву, не може здійснювати конституційний контроль.

У зв'язку з цим європейська система конституційного контролю передбачає заснування спеціальних судових або квазісудових органів конституційного контролю. Такими органами є конституційні суди Російської Федерації, Республіки Білорусь, Болгарії, Угорщини, Словаччини, Чехії, Румунії, Німеччини, Італії, Іспанії, Єгипту та ін., Конституційний трибунал Польщі, Конституційна рада Франції. Конституційний контроль за управлінськими рішеннями у Франції здійснює Державна рада, що очолює систему адміністративної юстиції.

Останнім часом деякі латиноамериканські держави пішли шляхом континентальної Європи і створили для здійснення конституційного контролю конституційні суди або конституційні ради (Бразилія, Колумбія, Коста-Рика).

У деяких країнах при здійсненні конституційного контролю нарівні зі спеціальними органами використовуються також окремі елементи системи загальних судів. Так, в Італії, поряд з Конституційним судом, зберігається можливість

здійснення конституційного контролю загальними судами. Сторона в судовому процесі або суддя, дійшовши висновку про неконституційність закону, що підлягає застосуванню, можуть це питання передати на розгляд Конституційного суду.

У федеративних державах поряд з федеральними органами конституційного контролю аналогічні органи створюються й суб'єктами федерації (Німеччина, РФ).

Способи формування органів конституційного контролю різні, але в основному розрізняють три їх види: парламентський, позапарламентський і змішаний.

Парламентський спосіб застосовується в порівняно невеликій кількості зарубіжних країн. Так, у Німеччині члени федерального КС обираються в рівній кількості (по вісім) бундестагом і бундесратом (ч. 1 ст. 94 Основного закону), а члени конституційних судів земель – ландтагами. В Угорщині члени КС обираються Державними зборами (п. «л» ч. 3 § 19 Конституції), а у Хорватії (ч. 1 ст. 122 Конституції) – нижньою палатою парламенту (палатою представників) за поданням верхньої палати (палати жупанів).

Прикладом позапарламентського формування органу конституційного контролю є Японія, де 15 членів Верховного суду призначає Кабінет міністрів, а головного суддю – імператор за поданням Кабінету міністрів. Члени федерального Конституційного суду Австрії призначаються за поданням Національної ради і Федеральної ради.

У більшості зарубіжних країн застосовується змішаний спосіб, за якого у формуванні органів конституційного контролю беруть участь представники різних гілок влади або самостійно, або разом. Наприклад, в Італії до складу Конституційного суду входять 15 суддів, що призначаються по одній третині президентом, парламентом на сумісному засіданні палат і вищими судовими інстанціями (касаційний суд обирає трьох суддів, Державна рада й Рахункова палата – по одному). Аналогічний порядок існує в Болгарії, де Конституційний суд складається з 12 суддів, одна третина яких призначається президентом, одна третина обирається народними зборами, ще одна третина – загальними зборами суддів Верховного касаційного суду і Верховного адміністративного суду.

У Франції трьох членів Конституційної ради призначає президент, трьох – голова Національних зборів і ще трьох – голова сенату. Крім того, до складу Конституційної ради за правом входять колишні президенти республіки.

Конституційний суд РФ складається з 19 суддів, призначених Радою Федерації за поданням президента РФ, а, навпаки, у Чеській Республіці суддів Конституційного суду, навпаки, призначає президент Республіки за згодою сенату.

Уявляється, що змішаний спосіб формування органів конституційного контролю є найбільш оптимальним і демократичним, оскільки він найповніше забезпечує реалізацію принципу поділу влади й баланс усіх гілок влади.

Як правило, для суддів конституційних судів, на відміну від судів загальної юрисдикції, установлюються тривалі терміни повноважень при забороні повторного обрання суддів. Так, у Німеччині термін повноважень – 12 років, у Франції, Болгарії, Угорщині, Іспанії, Італії, Югославії, Словенії, Македонії – дев'ять, у Колумбії, Польщі, Хорватії – вісім, у Словаччині – сім, у Монголії, Португалії – шість років.

У ряді країн для забезпечення спадкоємності й стабільності застосовується часткове поновлення складу Конституційного суду. Так, у Польщі й Колумбії кожні чотири роки оновлюється половина членів конституційних судів, у Франції, Болгарії, Румунії, Іспанії кожні три роки – третина складу органів конституційного контролю.

У деяких країнах повноваження органів конституційного контролю не обмежуються певним терміном. Так, згідно зі ст. 4 закону РФ про КС «повноваження Конституційного суду Російської Федерації не обмежені терміном». Законодавством РФ не передбачається розпуску Конституційного суду або припинення його діяльності. Припиняються тільки повноваження суддів КС виключно через підстави, передбачені законом.

Кількісний склад органів конституційного контролю зарубіжних країн, як правило, невеликий і не залежить від кількості населення або площі території країни. Загалом у світі кількість суддів конституційного суду коливається від чотирьох (Андорра) до 19 (Російська Федерація). Що ж до інших

країн, то, скажімо, в Естонії їх п'ять, Молдові – шість, Азербайджані, Вірменії, Грузії, Румунії – дев'ять, у Білорусі, Болгарії, Іспанії – 12, в Угорщині, Італії, Польщі, Чехії – 15, ФРН – 16.

Поряд з основним складом у деяких країнах передбачено інститут так званих неординарних суддів (для вирішення окремих категорій справ), а також запасних суддів, заступників судді. Наприклад, в Австрії Конституційний суд складається з голови, заступника голови, 12 суддів і шість запасних членів суду. КС Італії включає 15 ординарних суддів і 16 неординарних членів суду, які обираються парламентом у тому ж порядку, що й судді Конституційного суду. Поряд з основними суддями останні беруть участь у розгляді справ про обвинувачення президента республіки в державній зраді або порушенні Конституції. На практиці ж Конституційному суду не доводилося розглядати таких справ.

У Франції, згідно з Конституцією 1958 р., до Конституційної ради пожиттєво входять за правом (*ex officio*) колишні президенти республіки. У Республіці Узбекистан президент, який вийшов у відставку після закінчення терміну своїх повноважень, займає посаду члена КС пожиттєво.

Відповідно до ст. 148 Конституції України, а також ст. 5 Закону України «Про Конституційний Суд України», останній складається з 18 суддів КС України. Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по шість суддів Конституційного Суду України. Суддею КСУ може бути громадянин України, який на день призначення досяг 40 років, має вищу юридичну освіту й стаж роботи за фахом не менше 10 років, проживає в Україні протягом останніх 20 років і володіє державною мовою. Суддя КСУ призначається строком на дев'ять років без права бути призначеним повторно.

Отже, усвідомлюючи важливу роль і призначення Конституційного Суду в українському суспільстві як єдиного органу конституційної юрисдикції, вищого органу конституційного судочинства, держава сьогодні повинна знайти такі механізми його реформування, які б забезпечили відновлення довіри до інституту конституційної юстиції, яка має слугувати гарантом стабільності Конституції. Спираючись на рекомендації екс-

пертів, світовий досвід і найкращі традиції вітчизняного правосуддя, діяльність КСУ має сприяти утвердженню й забезпеченню прав і свобод людини, вирішенню політичних проблем у суспільному житті країни.

В. Медведева, науч. сотр., канд. ист. наук

Новые правила избрания спикера парламента

Верховная Рада Украины 6 ноября со второй попытки приняла Закон Украины «О внесении изменений в Регламент Верховной Рады Украины» (№ 11335). За Закон в целом проголосовали 247 народных депутатов из 347, зарегистрированных в зале.

Он предусматривает изменение порядка избрания Председателя Верховной Рады и отзыва его с должности, устанавливая, что соответствующие решения принимаются открытым поименным голосованием большинством народных депутатов от конституционного состава Верховной Рады Украины.

До этого устанавливалось, что решение по кандидатурам на должность Председателя Верховной Рады принимается тайным голосованием путем подачи бюллетеней.

Принятым документом отменяется действовавшая норма Регламента, в соответствии с которой избранным спикером парламента считался кандидат на должность, который получил большинство голосов народных депутатов от конституционного состава Верховной Рады, если бюллетени для тайного голосования получили не менее двух третей народных депутатов от их фактической численности.

В Пояснительной записке к документу отмечается, что его принятие обусловлено изменением избирательной системы Украины, поскольку с принятием Закона Украины «О выборах народных депутатов Украины» 17 ноября 2011 г. выборы народных депутатов Украины происходят по смешанной (пропорционально-мажоритарной) системе, в отличие от

существовавшей ранее пропорциональной системы. Таким образом возникла необходимость приведения норм Регламента Верховной Рады Украины в соответствие с нынешним законодательством, а именно: делегирования в состав подготовительной депутатской группы народных депутатов Украины по соответствующим квотам, представительство во временном президиуме первой сессии Верховной Рады Украины, формирования депутатских фракций и групп и т. п.

Целью принятого Закона, в соответствии с Пояснительной запиской, является нормативное оформление организации и порядка деятельности Верховной Рады Украины, а именно: формирование и организация работы Подготовительной депутатской группы, Счетной комиссии, временного президиума первой сессии Верховной Рады Украины, условий формирования депутатских фракций (групп), избрания и отзыва Верховной Радой Украины Председателя Верховной Рады Украины с должности и т. п.

Следует отметить, что еще в октябре, после принятия за основу данного законопроекта, внесенного в парламент депутатом от Партии регионов, председателем Регламентного комитета В. Макеенко, представители оппозиции стали обвинять партию власти (Партию регионов) в формировании фундамента для выбора «управляемого спикера».

Что же настораживает оппозицию?

Закон о внесении изменений в Регламент ВР содержит некоторые новшества, обусловленные изменениями в избирательной системе, в частности учитывает порядок выборов депутатов по смешанной системе, которая предполагает, что 225 депутатов выбираются по партспискам, а другие 225 – по мажоритарным округам.

Исходя из этого, законом устанавливается, что политические партии, которые по результатам выборов народных депутатов приняли участие в распределении депутатских мандатов, делегируют в состав подготовительной депутатской группы народных депутатов по квоте: один представитель от восьми народных депутатов, избранных по избирательным спискам политических партий. Если после распределения

квот остаются народные депутаты, количество которых составляет пять и более народных депутатов, в таком случае также предлагается по одному представителю от этой политической партии. Письменное предложение относительно кандидатуры народного депутата – представителя политической партии за подписью руководителя соответствующей политической партии подается Председателю Верховной Рады Украины предыдущего созыва, а в случае его отсутствия – первому заместителю или заместителю Председателя Верховной Рады Украины.

Народные депутаты, избранные в одномандатных округах, делегируются по одному представителю от Автономной Республики Крым, областей, городов Киева и Севастополя. Делегирование представителей осуществляется на собраниях народных депутатов от соответствующих административно-территориальных единиц, которые созываются председателем соответствующего совета не позднее, чем через пять дней после обнародования Центральной избирательной комиссией результатов выборов. Протокол собраний, подписанный председателем соответствующего совета, сразу направляется им Председателю Верховной Рады Украины предыдущего созыва, а в случае его отсутствия – первому заместителю или заместителю Председателя Верховной Рады Украины.

Существенно упрощается и процедура увольнения-избрания Председателя ВР: решения по кандидатурам на пост главы ВР и его отзыву принимаются открытым голосованием большей частью нардепов от конституционного состава ВР, что составляет, как минимум, 226 голосов (предыдущая норма регламента гласила, что главу украинской ВР можно отправить в отставку лишь тайным голосованием бюллетенями).

Комментируя данное нововведение, представитель оппозиции – первый замглавы регламентного комитета ВР С. Сас высказал свою точку зрения, согласно которой ПР хочет обеспечить себе контроль над парламентом и именно по этой причине (по его мнению) партии власти нужен «управляемый» Председатель ВР.

Помимо процедуры отставки и назначения спикера, закон также уточняет принципы формирования фракций депутатов,

внося изменения в ст. 59 Закона Украины «О Регламенте Верховной Рады Украины».

Законом устанавливается, что:

- народный депутат может входить в состав лишь одной депутатской фракции (депутатской группы);
- Председатель Верховной Рады Украины, первый заместитель и заместитель Председателя Верховной Рады Украины не входят в состав депутатской фракции (депутатской группы);
- народный депутат, который не вошел в состав депутатской фракции, который исключен или который вышел из состава депутатской фракции, является внефракционным;
- внефракционные депутаты могут объединяться в депутатскую группу, минимальное количество депутатов которой не может быть меньше, чем численность наименьшей фракции;
- депутатская группа регистрируется в Аппарате Верховной Рады в порядке, установленном ст. 60 Регламента;
- зарегистрированная депутатская группа имеет права депутатской фракции.

Комментируя данные нововведения, представители оппозиции высказывают опасения, что норма по формированию фракций лишь на партоснове направлена против них. Такая норма затронет представителей шесть партий, которые по причине запрета участвовать в выборах блоками оказались в числе объединенной оппозиции «Батьківщина» в качестве беспартийных. В их числе – представители следующих политсил: «Фронт змін», «Народна самооборона», «Народний рух», «За Україну!», «Реформи та порядок» и «Громадянська позиція».

В свою очередь, комментируя свой взгляд на происходящее, Председатель ВР В. Литвин прогнозирует зависимость спикера от политических сил в случае введения его избрания и отзыва открытым голосованием.

«Те, кто сейчас неистово борется за упрощение процедуры избрания спикера украинского парламента, должны подумать, как им будет в случае избрания работать, когда они будут зависимыми от прихотей той или иной мощной политической силы. Или зависеть от договоренностей нескольких политических фракций или групп в парламенте», – сказал политик.

При этом он заявил, что сейчас ведется борьба относительно того, кто будет руководить парламентом следующего созыва.

«Я не открою большой тайны, если скажу вам, что сейчас уже идет между группами, будущими фракциями борьба за должность Председателя Верховной Рады Украины и в том числе среди команд, которые демонстрируют якобы показательную монолитность», – отметил он.

В. Литвин считает обоснованным принятие изменений в регламент в части определения процедуры избрания и отзыва спикера в связи с тем, что Конституционный Суд признал неконституционным избрание и отзыв спикера тайным голосованием.

«Надо решение Конституционного Суда выполнять независимо от того, нравится ли оно кому-то или нет. Норма, которая определяла процедуру и порядок избрания председателя Верховной Рады, после решения суда не действует. То есть это простое формальное приведение Регламента в соответствие с решением КС в этой части», – сказал он.

В тоже время, несмотря на многочисленные публичные заявления со стороны оппозиции, председатель фракции Партии регионов в ВР А. Ефремов, хотя и высказав свое мнение в отношении преждевременности обсуждения возможных кандидатур на должность спикера парламента, не отрицает планов ПР вернуться к обсуждению этого вопроса уже после выборов 28 октября 2012 г.

«Кто это будет, мне некорректно говорить, потому что я не знаю, каким будет состав парламента, как он будет сформирован», – сообщил председатель фракции ПР.

В частности, А. Ефремова спросили, рассматривается ли кандидатура министра юстиции А. Лавриновича на эту должность.

«Я знаю много других достойных людей в парламенте, которые в состоянии руководить собранием депутатского корпуса», – ответил он.

«Мы можем предполагать, но окончательный вариант будет приниматься тогда, когда новый депутатский корпус соберется в зале и будет создана подготовительная группа, которая и будет обсуждать кандидатуры в президиум парламента», – подчеркнул депутат.

Таким образом, мнения в украинском политикуме относительно принятого закона о внесении изменений в Регламент ВР, как и следовало ожидать, разделились. Провластные политики говорят о демократичности норм данного документа, представители оппозиции – о желании власти сделать спикера парламента «управляемым» и т. п. Чья точка зрения окажется более близкой к истине – станет ясно уже в ближайшее время.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

*На пленарному засіданні Верховної Ради 6 листопада розглянуто 33 питання порядку денного. За результатами їх розгляду прийнято 12 законів та чотири постанови, один законопроект прийнято за основу, один законопроект направлено до комітету для підготовки на повторне перше читання, один законопроект та п'ять проектів постанов відхилено (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 6.11*).*

***

6 листопада ранкове пленарне засідання 11-ї сесії Верховної Ради України (zareєструвалося 305 народних депутатів) під головуванням В. Литвина розпочалося з оголошення народними депутатами ряду заяв та звернень, зокрема:

П. Симоненко (КПУ) заявив, що «нинішні парламентські вибори можна назвати найбільш брудними в історії України. За своєю цинічністю, брехнею і порушеннями з боку влади ця кампанія перевершила всі попередні». Охарактеризував вибори, як «безперервне бандитське свавілля, фізичний тиск на членів окружкомів, каруселі в день голосування, посібництво порушникам з боку міліції, які захищали фальсифікаторів, а не волю народу». Уніс пропозицію щодо створення комісії з розслідування фінансових зловживань під час виборів. Крім того, вважає «проходження в Раду ВО “Свобода” прямою за-

грозою національній безпеці країни». Додав, що «вибори пройшли, а з ними минули і всі надії простих людей, що влада буде виконувати дані нею обіцянки»;

А. Яценюк (об'єднана опозиція «Батьківщина») заявив, що опозиція вимагає від Президента України втрутитися в ситуацію з фальсифікацією виборів в округах. Наголосив, що «за останні 10 днів Партія регіонів і влада зробили все, щоб Україна знову вийшла на перші шпальти світових газет і в новини світових телекомпаній». За його словами, в Україні назріла ще одна хвиля політичної кризи, тому «одним з перших рішень, яке буде внесене до нового парламенту, це відставка уряду і Президента України». Вимагав негайного розслідування фактів фальсифікацій, а також створення тимчасової слідчої комісії з цього приводу;

О. Єфремов (Партія регіонів) заявив, що вибори пройшли «без системних порушень, у жорсткій, але чесній боротьбі політичних програм і особистостей». На його думку, підтвердженням демократичності кампанії став той факт, що «її результати було неможливо спрогнозувати наперед». Висловив сподівання, що «тим одиничним прецедентам, коли на окремих мажоритарних округах боротьба кандидатів вийшла за рамки здорового глузду і моралі, дадуть оцінку правоохоронні органи і судова влада». Підкреслив, що «вперше в новітній історії України партія, яка перебуває при владі, у чесній боротьбі перемогла. І це зроблено в умовах світової економічної кризи, що зачепила нашу країну».

Далі на пленарному засіданні було прийнято Постанову Верховної Ради України «Про деякі заходи щодо з'ясування стану додержання виборчого законодавства в окремих одномандатних округах під час проведення чергових виборів до Верховної Ради України» (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 7.11).

***

Верховна Рада України створила тимчасову слідчу комісію щодо виборів у раді проблемних одномандатних округів, передає кореспондент УНН.

«Створити тимчасову слідчу комісію для розслідування фактів фальсифікації в деяких одномандатних округах», – ідеться в постанові, прийнятій Верховною Радою з ініціативи спікера. Постанову підтримали 232 депутати.

Постанова пропонує до 7 листопада народним депутатам визначитися з кількістю і персональним складом тимчасової слідчої комісії. Генеральній прокуратурі України, Вищій раді юстиції, Вищій кваліфікаційній комісії, Центральній виборчій комісії рекомендується вивчити матеріали з проблемних округів.

Представники опозиції висловили протест у зв'язку з прийняттям такого рішення, оскільки вважають його метою «замовчати» фальсифікації на виборах.

Нагадаємо, як повідомлялося раніше, об'єднана опозиція «Батьківщина» ініціюватиме створення у Верховній Раді наступного скликання тимчасової слідчої комісії з розслідування порушень, які були допущені під час парламентських виборів *(Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 6.11).*

***

На пленарному засіданні у вівторок, 6 листопада, Верховна Рада прийняла постанову про перевибори у п'яти одномандатних округах.

Проект постанови про звернення Центральної виборчої комісії з приводу виборів народних депутатів України в одномандатних виборчих округах № 94, 132, 194, 197 і 223 доповів народний депутат О. Козуб. Він зазначив, що цим проектом пропонується рекомендувати Центральній виборчій комісії призначити відповідно до ч. 2 ст. 104 Закону «Про вибори народних депутатів України» повторні вибори народних депутатів України в одномандатних виборчих округах № 94, 132, 194, 197 і 223 та забезпечити їх проведення згідно з названим законом, а також визначити у встановленому порядку обсяг бюджетних видатків, необхідних для проведення повторних виборів народних депутатів у цих одномандатних виборчих округах. Постанову було прийнято 268-ма голосами *(Офіційний портал Верховної Ради України (http://iportal.rada.gov.ua). – 2012. – 6.11).*

***

Верховна Рада України з другої спроби прийняла Закон про внесення змін до Регламенту, згідно з яким відтепер спікер українського парламенту обиратиметься відкритим голосуванням, передає кореспондент УНН. За закон у цілому проголосували 247 народних депутатів із 347 зареєстрованих у залі.

Після консультацій щодо цього законопроекту народні депутати змінили послідовність розгляду питань на першому пленарному засіданні першої сесії новообраного парламенту.

Закон пропонує на першому засіданні сформувати тимчасову президію, депутатські фракції та групи, заслухати звіт попереднього спікера, сформувати комісії й обрати керівництво парламенту (спікера, його першого заступника і заступника), а після цього заслухати позачергове послання Президента України парламенту.

Крім того, закон пропонує, що у фракцію за бажанням можуть увійти народні депутати, які самостійно висувалися в депутати (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 6.11).

***

Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект № 11396 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 р.» щодо погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію для населення». За закон проголосувало 254 народних депутати, передає кореспондент УНН.

Документ передбачає збільшення дефіциту держбюджету-2012 на 7,6 млрд грн – до 38,8 млрд грн для погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію для населення (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 6.11).

***

Верховна Рада рекомендує встановити заборону на зазначення ціни товарів, робіт та послуг у будь-яких інших

грошових одиницях, окрім гривні. Відповідний законопроект про внесення зміни до ст. 8 Закону України «Про рекламу» щодо встановлення заборони зазначення ціни товарів, робіт та послуг не в грошовій одиниці України за основу підтримали 266 народних депутатів, передає кореспондент УНН.

Згідно з цим законопроектом, ст. 8 Закону України «Про рекламу» доповнюється таким положенням: «Інформація про ціни на товари, тарифи на послуги, наведені в рекламі, яка розміщується чи розповсюджується на території України, зазначається виключно у гривнях».

Також парламентарії розглянули ряд законопроектів у другому читанні. Верховна Рада прийняла в цілому проекти законів: «Про внесення змін до Закону “Про Митний тариф України” (щодо приведення ставок ввізного мита до критеріїв СОТ)»; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону “Про безоплатну правову допомогу”»; «Про внесення змін до Закону “Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу” (щодо сприятливих умов для вітчизняних машинобудівних підприємств)»; про аграрні розписки тощо (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 6.11; *Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 6.11).

***

Верховна Рада України прийняла рішення провести наступне пленарне засідання 20 листопада.

Рада внесла зміни до календарного плану роботи ВР, згідно з якими 7, 8 і 9 листопада 2012 р. депутати працюватимуть у комітетах і фракціях, а на пленарне засідання зберуться 20 листопада.

Як заявив лідер фракції Партії регіонів О. Єфремов, «за інформацією Кабінету Міністрів України, доопрацьований проект бюджету на 2013 р. буде готовий у 20-тих числах цього місяця... пропоную перенести пленарне засідання на 20 листопада» (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 6.11).

***

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про амністію у 2012 р.

Члени комітету розглянули два законопроекти, подані Кабінетом Міністрів і народним депутатом А. Яценюком відповідно.

Законопроектом (реєстр. № 11289), поданим Кабінетом Міністрів, передбачається оголосити амністію і поширити її дію, насамперед, на ті категорії засуджених, які скоїли злочини невеликої тяжкості, або є найбільш незахищеними та вразливими в соціальному плані. Унаслідок застосування амністії згідно з положеннями цього законопроекту, з місць позбавлення та обмеження волі передбачається звільнити близько 1,5 тис. осіб вказаної категорії.

Альтернативним законопроектом (реєстр. № 11289-1), поданим народним депутатом А. Яценюком, пропонується визначити правові основи звільнення осіб від відбування покарання на підставі акту амністії, механізм взаємодії кримінально-виконавчої служби з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Проектом, зокрема, передбачається застосувати відповідно до умов, визначених Законом «Про застосування амністії в Україні», амністію стосовно індивідуально невизначеної, але чітко окресленої за формальними ознаками категорії осіб. Документом пропонується оголосити амністію і поширити її дію, насамперед, на найбільш незахищені та соціально вразливі категорії засуджених. Проектом передбачається зменшити перелік злочинів, вчинення яких унеможлиблює застосування амністії.

Крім того, прикінцевими положеннями проекту пропонується внести зміни до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів та Закону «Про застосування амністії в Україні». Необхідність вказаних змін автор аргументував потребою усунути порушення вимог ст. 22 Конституції України, допущених у процесі внесення змін до наведених законів у 2011 р.

Члени комітету, проаналізувавши обидва законопроекти, ухвалили рішення рекомендувати парламенту прийняти за основу урядовий законопроект (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 7.11.**)

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

8–9 листопада Президент України В. Янукович здійснить офіційний візит до Республіки Кіпр (Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)). – 2012. – 7.11).

***

Президент України В. Янукович доручив Генеральному прокурору України В. Пшонці проаналізувати факти порушень законодавства під час виборчого процесу в одномандатних виборчих округах. Про це йдеться в дорученні глави держави.

За результатами проведеного аналізу Генеральна прокуратура має вжити заходів реагування згідно із законодавством. Про проведену роботу Генеральний прокурор має доповісти Президенту до 12 листопада 2012 р. (Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)). – 2012. – 7.11).

***

Президент України В. Янукович освободил от занимаемой должности заместителя главы Николаевской облгосадминистрации В. Травянку. Об этом говорится в сообщении пресс-службы Президента.

В. Травянку является кандидатом от Партии регионов в скандальном округе № 132 г. Первомайск Николаевской области, где он соперничал с кандидатом от объединенной оппозиции А. Корнацким. Центризбирком внес округ № 132 в перечень так называемых проблемных округов, в которых, согласно постановлению Верховной Рады от 6 ноября, будут назначены перевыборы народных депутатов. Перед этим Центризбирком признал невозможность установления достоверных результатов выборов в этих округах (УРА-Информ (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 7.11).

***

Президент України В. Янукович привітав Б. Обаму з переобранням на посаду Президента Сполучених Штатів Америки. Про це УНН повідомили в прес-службі глави держави.

«Довіра Вам особисто і курсу Вашої адміністрації, яку підтвердив американський народ, має бути надійною запорукою успішної реалізації розпочатих Вами реформ та ефективного подолання сучасних викликів, які постали перед США», – ідеться у вітанні.

В. Янукович висловив переконання, що під час другої президентської каденції Б. Обами відносини стратегічного партнерства між Україною і США продовжуватимуть плідно розвиватися у дусі дружби, взаєморозуміння та конструктивного співробітництва на благо народів обох країн. Президент побажав Б. Обамі міцного здоров'я і нових успіхів у відповідальній державній діяльності (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Найближчими днями Центральна виборча комісія, як того вимагає закон, повідомить остаточні результати виборів до Верховної Ради України. Про це сказав Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 7 листопада 2012 р.

«Це були найкраще організовані вибори за історію незалежності», – наголосив М. Азаров. При цьому він додав, що у 95 % округів вони відбулися так, що іноземні спостерігачі називали їх зразковими. І тільки в кількох округах виникли, на превеликий жаль, конфліктні ситуації.

Прем'єр-міністр зазначив, що «різні суперечки, конфліктні ситуації, гострі протистояння є практично на всіх виборах у різних країнах». «Це нікого не дивує і сприймається як супутне демократії явище. Чому ж в Україні такі випадки викликають, перепрошую, істерику? Чому саме ті, хто блокує роботу виборчих комісій, демагогічно звинувачують владу в затягуванні чи викривленні підрахунку?» – зазначив глава уряду. При цьому він додав, що такі окремі, штучно створені

в кількох округах конфлікти, не дають підстав для звинувачень на адресу влади.

«Нагадаю: уряд жодним чином не впливає на роботу виборчих комісій і встановлення ними результатів голосування. Це – принципове положення закону про вибори, проголосованого всіма політичними силами», – сказав М. Азаров. До того ж він додав, що виборчі комісії сформовані з представників усіх політичних сил. І в жодному з тих округів, де виникли конфлікти, представники Партії регіонів не були на чолі комісій.

Нарешті, конфліктують між собою в основному кандидати від опозиції та самовисуванці.

«То які можуть бути претензії до влади? Ніяких. Я це офіційно і категорично заявляю, – сказав М. Азаров. – Ми забезпечили всі умови для роботи виборчих комісій: вчасне фінансування, встановлення відеокамер, охорону дільниць і громадського порядку під час голосування».

При цьому Прем'єр-міністр зауважив, що окремі європейські партнери виступили із заявами щодо своєї стурбованості нібито затягуванням підрахунку голосів.

«Нагадаю, що, згідно з українським законодавством, ЦВК повинна оприлюднити результати виборів не пізніше, ніж через 15 діб після голосування. Цей термін ще не сплив. Тому ця стурбованість передчасна», – підсумував глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2012. – 7.11).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров зустрівся з делегацією Євросоюзу на чолі з экс-президентом Республіки Польща А. Кваснєвським та экс-президентом Європейського парламенту П. Коксом. У зустрічі також узяв участь Посол ЄС в Україні Я. Томбінські.

Під час зустрічі глава українського уряду поінформував представників Євросоюзу про внутрішню політичну ситуацію, зокрема, про хід виборчого процесу в Україні.

Прем'єр-міністр України поділився з гостями своїми оцінками результатів парламентських виборів. М. Азаров, зокрема, підкреслив, що вибори до Верховної Ради України, які

відбулися 28 жовтня 2012 р., є найбільш демократичними та прозорими за всю історію незалежної України. Спокійне та організоване голосування давало підстави очікувати досить швидкого підрахунку голосів. Але опозиція розгорнула інший сценарій.

«Ми зіткнулися з відвертим силовим тиском з боку опозиціонерів у цілому ряді округів. Ну як можна розцінювати, коли представники опозиції захоплюють приміщення виборчих дільниць, приміщення, де засідають виборчі комісії? Або коли представники “Свободи” заходять у зал, де відбувається підрахунок голосів, і починають погрожувати членам виборчих комісій? В одному окрузі Миколаївської області виборчі документи протягом доби перебували в руках народного депутата від опозиції. Де гарантії, що вони не виправлені?» – зазначив М. Азаров.

За словами Прем'єра, проблема зі встановленням результатів у п'яти округах повинна бути обов'язково врегульована згідно із законом, аж до проведення перевиборів на цих округах. «Для нас не принципово, хто там переможе. Принципово, щоб рішення та результати були законними», – додав М. Азаров.

Він наголосив, що влада готова до співпраці, але представники опозиції нагнітають нестабільність у країні. При цьому Прем'єр-міністр зазначив, що, зокрема, опозиціонери намагалися створити атмосферу «майдану», але ці спроби абсолютно марні, вони не були підтримані українським народом.

«Зараз, як ніколи, нам потрібна стабільність та об'єднання всіх політичних сил. Після виборів я запропонував програму співробітництва всім політичним силам», – наголосив М. Азаров та додав, що, на жаль, поки що, крім ультиматумів, від опозиції нічого не було. Він підкреслив, що мова ультиматумів є недопустимою і не сприймається як представниками влади, так і українським народом (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 7.11*).

***

Правительство вернется к пятилетним планам развития экономики. Об этом, открывая заседания правительства, заявил Премьер-министр Украины Н. Азаров.

«Рассчитывать нам нужно в первую очередь на себя. Двигаться в двух направлениях: максимально снизить зависимость Украины от внешней экономической конъюнктуры и максимально насыщать внутренний рынок собственными товарами. Именно развитие внутреннего рынка является для нас ключевым – доступным и контролируемым – средством противостояния мировому экономическому кризису. Поэтому правительство напряженно ищет любую возможность заменить импорт собственным производством и дать толчок передовым, уникальным технологиям в отечественной промышленности», – сказал Н. Азаров.

По его словам, к примеру, будет подготовлена пятилетняя программа развития электрометаллургии, авиационного парка собственного производства, обеспечения собственными зерноуборочными комбайнами и тракторами. Или программа на пять–семь лет по строительству собственного морского и речного флота. Это, со слов Премьер-министра, может касаться и энергетической модернизации жилищного хозяйства, и адаптации транспортной инфраструктуры к европейским стандартам, или, например, развития информационно-коммуникационных технологий (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров наголошує, що в умовах світової економічної кризи всі зусилля потрібно спрямувати на розвиток країни, а не на безвідповідальні політичні суперечки. На цьому глава уряду акцентував під час засідання Кабінету Міністрів 7 листопада 2012 р.

«Нам є з чим боротися: світова економічна ситуація погіршується. Позитивних для нас тенденцій на зовнішніх ринках, на жаль, поки немає», – зазначив М. Азаров, аргументуючи тим, що поглиблення боргової кризи в ряді європейських країн, тривала політична нестабільність у країнах Близького Сходу, уповільнення економічного зростання в країнах Південно-Східної Азії істотно зменшили попит на український метал. За його словами, ціни на окремі види металопродукції

вже близькі до собівартості їх виробництва. Тільки за жовтень ціни на арматуру, катанку, прокат і заготовку впали на 11–15 %. Така несприятлива кон'юнктура склалася і на залізорудну сировину, і на продукцію хімічної промисловості.

«А це – левова частина нашого експорту», – підкреслив глава уряду, додавши, що це значить, що валютної виручки до країни надходить менше.

Крім того, наголосив Прем'єр-міністр, ще більше тисне на Україну кабальна ціна за російський газ. У результаті чого Україна витрачає на купівлю газу близько 1 млрд дол. щомісяця, тоді як у 2009 р. ці витрати становили близько 520 млн дол. «Таким чином, ми опинилися в жорстких лещатах: несприятлива кон'юнктура на український експорт скорочує доходи країни, а несправедливо висока ціна на газ та стабільно високі ціни на нафту збільшують витрати», – зазначив М. Азаров.

Крім того, констатував глава уряду, на внутрішньому споживчому ринку продається 59 % товарів, вироблених в Україні і 41 % – імпортованих. Таке співвідношення, як підкреслив М. Азаров, може собі дозволити заможна країна зі стабільно зростаючим експортом.

«І нам треба не тільки вижити, а й розвиватися в таких умовах. Ось чому я переконаний, що відповідальні перед своїм народом політики в такій загрозливій ситуації відкладають суперечки. А безвідповідальні, а швидше, навіть безглузді – кличуть на барикади», – наголосив Прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2012. – 7.11).

***

Розвиток внутрішнього ринку України – ключовий для уряду, доступний і контрольований засіб протистояння світовій економічній кризі. На цьому Прем'єр-міністр України М. Азаров наголосив під час засідання Кабінету Міністрів 7 листопада 2012 р.

Глава уряду акцентував, що на сьогодні «не можна гаяти жодної години часу для реалізації ще більш енергійної економічної політики, спрямованої на стимулювання внутрішніх джерел зростання економіки». «Чекати на чудесну допомогу

ззовні не можна. Розраховувати нам потрібно, в першу чергу, на себе. Рухатися у двох напрямках: максимально знизити залежність України від зовнішньої економічної кон'юнктури та максимально насичувати внутрішній ринок власними товарами», – наголосив М. Азаров.

За його словами, тому уряд напружено шукає кожен можливість замінити імпорт власним виробництвом і дати поштовх передовим, унікальним технологіям у вітчизняній промисловості (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2012. – 7.11).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров у Києві взяв участь у презентації модернізованих вертольотів МІ-8МСБ і МІ-2МСБ Державного підприємства «Завод 410 цивільної авіації».

Він зауважив, що ці вертольоти багатофункціональні: вони можуть використовуватися як транспортні засоби для надання екстреної медичної допомоги, для потреб Міністерства оборони при відповідному озброєнні вертольотів, у галузі сільського господарства тощо. «Таким чином, ми забезпечили себе таким важливим видом авіаційної техніки. Це дуже важливе рішення», – підкреслив глава уряду.

За його словами, ресурсу цих гелікоптерів вистачить щонайменше на 15 років. За цей час, наголосив М. Азаров, вітчизняні конструктори зможуть розробити нові гелікоптери, які замінять існуючі. Прем'єр-міністр наголосив, що перед урядом також стоїть ще одне надважливе завдання – модернізація авіаційного парку (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2012. – 6.11).

***

Зроблено перший крок до ліквідації, можливо, найстарішого «офшорного витоку» капіталів з України. Кабінет Міністрів 5 листопада 2012 р. схвалив проект Конвенції між урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи.

Підписати відповідні документи уповноважено міністра закордонних справ К. Грищенка.

Конвенція істотно змінить ситуацію і має стати на перепоні цього офшорного витоку. Документ покликаний стати надійним запобіжником як щодо ухилення від сплати податків, так і уникнення подвійного оподаткування. Також передбачається, що підписання концепції сприятиме взаємному зменшенню податкових перешкод для закордонних інвестицій і торгівлі. Таким чином, створюються додаткові умови для поглиблення українсько-кіпрських економічних відносин (*Урядовий портал (www.kti.gov.ua). – 2012. – 7.11).*

***

Міністр аграрної політики та продовольства М. Присяжнюк під час брифінгу після засідання уряду зазначив, що при зростанні ціни на зерно та борошно аграрний фонд буде готовий знизити ціни на відповідні позиції. Відповідну пропозицію, за його словами, Мінагропрод уже передав до Кабміну, передає кореспондент УНН.

«Сьогодні аграрний фонд має в повному обсязі, тобто 2 млн т продовольчого зерна. До того ж фонд активно почав інтервенції на внутрішній ринок для хлібопеків і для внутрішньої торгівлі борошном. Тобто ми плануємо великий обсяг за заявками хлібокомбінатів відпустити борошна», – повідомив М. Присяжнюк.

Як повідомив міністр аграрної політики та продовольства, минулого тижня підпорядковане йому відомство направило до Кабміну пропозицію щодо можливості зменшення ціни на зерно і на борошно з аграрного фонду в разі стрімкого зростання ціни на ці позиції. «На сьогодні ринкова ціна на борошно вищого гатунку становить 3150 грн, а аграрний фонд відпускає по 2896 грн. Борошно першого сорту ринок пропонує за ціною 2900 грн, ми відпускаємо за ціною 2700 грн. Тобто ціна значно нижча. Проте, в разі необхідності ще здешевити зерно, уряд буде готовий для прийняття такого рішення», – наголосив він (*Українские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 7.11).*

***

Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А. Близнюк визначив основні напрями роботи на найближчу перспективу.

Про особливості їх реалізації він розповів під час першого робочого засідання VIII Міжнародного конгресу «Інституційні та технічні аспекти реформування житлово-комунального господарства-2012».

«За кількістю та значенням умовно ці напрями можна назвати “сім китів”, на яких тримається реформа ЖКГ. Це, зокрема, дерегуляція галузі, повний облік ресурсів, створення ефективного власника житла, економічно обґрунтовані тарифи, монетизація пільг та субсидій, наявність “дешевих грошей” для модернізації, а також застосування програмно-цільового методу під час реалізації кожного з напрямів. При цьому мається на увазі комплексний підхід, коли ресурси концентруються, а не розпорошуються по кількох таких програмах, коли досягається синергетичний ефект взаємодії всіх окреслених напрямів», – відзначив А. Близнюк (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.11).

***

Найближчим часом питання підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги не планується і навіть не розглядається. Про це повідомив міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А. Близнюк під час брифінгу після відкриття VIII Міжнародного конгресу «Інституційні та технічні аспекти реформування житлово-комунального господарства-2012».

«Рішення про підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги ніхто не приймав! Держава прийняла законодавче рішення: непрацюючі громадяни платять не більше 10 % сукупного доходу, працюючі – не більше 15. Усе інше перевищення держава гасить за рахунок пільг, субсидій і різниці в тарифах. Наголошую: рішення про підвищення тарифів ніхто не приймав», – сказав А. Близнюк. За його словами, у структурі сукупного доходу середньостатистичної сім'ї плата за

житлово-комунальні послуги становить у середньому 11 %. На думку міністра, серед найбільших проблем, що стоять сьогодні перед галуззю, – «радянська» ментальність споживачів, технічне переоснащення систем життєзабезпечення, підвищення енергоефективності систем та житлового фонду, впровадження інновацій та залучення інвестицій (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2012. – 6.11).

***

Підвищення продуктивності праці і розширення зайнятості населення – важливі умови для прискорення економічного зростання України, а значить – підвищення життєвого рівня громадян. Про це сказав секретар Ради національної безпеки і оборони України А. Ключев, коментуючи ухвалення урядом Програми сприяння зайнятості населення та створення нових робочих місць на період до 2017 р., повідомили УНН у прес-службі посадовця.

За його словами, досвід ряду успішних країн, у тому числі Японії, Німеччини та Південної Кореї, говорить про те, що Україна почала рух у правильному напрямку. А. Ключев підкреслив, що ідеологія всіх урядових економічних програм передбачає, з одного боку, створення стимулів для інвесторів будувати нові виробництва в пріоритетних для України галузях, а з іншого – сприяння максимальній зайнятості.

Як приклад він навів комплексний розвиток населених пунктів, коли держава разом з регіональною та місцевою владою фінансує розвиток соціальної інфраструктури, а також вокзалів, доріг і мостів, створює стимули для приватного капіталу для розвитку нових об'єктів торгівлі та сфери послуг.

А. Ключев нагадав, що на стимулювання створення нових робочих місць спрямований і прийнятий нещодавно пакет інвестиційних законів. Зокрема, з наступного року вводяться пільги зі сплати податку на прибуток на 10 років: протягом перших п'яти років застосовується нульова ставка, наступні п'ять років – 50 % від ставки податку. Ці та інші преференції отримають інвестори, які запускають нове виробництво в Україні в пріоритетних галузях, створюючи нові робочі місця (мінімум – 25 но-

вих робочих місць у малому бізнесі та 150 – у великому), уточнив секретар РНБО. А. Ключев нагадав, що ставки основних податків продовжують знижуватися. Так, ставка податку на прибуток з початку наступного року знизиться до 19 %.

За його словами, новий закон про зайнятість спрямований на виконання трьох основних завдань – він стимулює роботодавців до створення нових робочих місць, сприяє працевлаштуванню молоді та створює умови для перенавчання людей, які виявилися неконкурентоспроможними на ринку праці (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 7.11).

ПОЛІТИКА

Призначення повторних виборів належить до повноважень ЦВК. Про це на брифінгу повідомив заступник голови Центрвиборчкому А. Магера, передає кореспондент УНН.

«Чергові, позачергові вибори призначає виключно Верховна Рада. Водночас проміжні та повторні вибори – це предмет повноважень ЦВК», – зазначив він. При цьому він підкреслив, що діюче законодавство не передбачає можливості проведення повторних виборів у мажоритарних округах у разі неможливості встановлення результатів голосування.

На думку А. Магери, для проведення таких виборів необхідно було або внести зміни до закону про вибори стосовно процедури призначення повторних виборів, «або прийняти окремий закон одноразового призначення. Однак, на сьогодні жодних змін не прийнято, і питання залишається відкритим», – підкреслив він, додавши, що не вирішене і питання стосовно фінансування кампанії. Натомість, за словами А. Магери, Верховна Рада ухвалила дві постанови з цього приводу.

«В одному з цих документів містяться рекомендації ЦВК вжити заходів стосовно встановлення результатів виборів, а в іншому – стосовно призначення повторних виборів. Центрвиборчком буде керуватися цими документами», –

додав він *(Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 6.11).*

***

Заступник голови Центрвиборчкому Ж. Усенко-Чорна буде ініціювати розгляд на засіданні комісії звернення до Президента стосовно притягнення до кримінальної відповідальності правоохоронців, причетних до порушення законодавства на виборчих дільницях. Про це вона повідомила під час засідання комісії, реагуючи на заяву нардепа Р. Князевича про порушення на виборах, передає кореспондент УНН. «Генпрокурор та Президент повинні дати оцінку тому, як діяли правоохоронні органи», – зазначила вона *(Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 7.11).*

***

Власть должна признать победу оппозиционных кандидатов в депутаты Верховной Рады по 13 мажоритарным округам. Об этом заявил лидер партии УДАР В. Кличко.

«Иначе парламент, избранный путем фальсификаций и шулерства, не может быть легитимным», – подчеркнул он. По мнению В. Кличко, попытки назначить перевыборы в пяти округах, где и так выиграла оппозиционные кандидаты, – это тоже шулерство.

«Мы готовы отказаться от мандатов в нелегитимной Верховной Раде, чтобы в стране состоялись новые выборы по новым правилам, то есть по новому закону. Но чтобы так произошло, необходимо консолидированное решение и поступок трех политических сил. Вместе с нами это должны сделать “Батьківщина” и “Свобода”», – уточнил В. Кличко.

Напомним, лидеры оппозиции заявили, что перевыборы необходимо назначить только в тех округах, где ее представители проиграли провластным кандидатам. В тех проблемных округах, где победа осталась за оппозиционерами, они не считают нужным проводить повторное голосование *(МинПром – інформація бизнес-класса (http://minprom.ua). – 2012. – 7.11).*

***

Заклики «обнулити» результати виборів – пряма загроза демократії в Україні. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 7 листопада 2012 р.

«Для всіх без винятку громадян в округах були і є доступними всі демократичні процедури встановлення об'єктивних результатів голосування – аж до змагання в суді, – наголосив М. Азаров. – Де фальсифікації, про які дехто з опозиції галасує? Ким вони доведені?»

Прем'єр-міністр наголосив, що «насправді не була порушена жодна демократична норма, жодна законна демократична процедура». Ідею «обнулити результати виборів» глава уряду назвав абсурдною для справжньої демократії. За його словами, автори такого «обнуління» фактично визнають власний програш і не бажають поступитися хворобливими амбіціями заради національних інтересів.

При цьому М. Азаров додав, що це, перш за все, – цинічна неповага до волевиявлення всіх наших співгромадян.

«Вони проливають сльози з приводу того, як важко людям живеться, які малі пенсії та зарплати, але готові нові мільярди гривень викинути на свої виборчі забаганки», – зазначив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.11).

***

Команда кандидата в народні депутати Б. Губського і спецподрозделение милиции «Беркут» 7 ноября ворвались в окружном № 197 в Каневе и забрали протоколы и печать. Об этом заявил народный депутат А. Шевченко, сообщает пресс-служба «Батьківщини».

«Около 5 утра в здание окружкома ворвались сотрудники спецподразделения “Беркут”, а глава комиссии М. Онищенко незаконно открыл сейф, в котором хранилась документация», – сказал он.

По словам депутата, правоохранители вместе с главой комиссии и документами заскочили в автобус и поехали в Киев сдавать их в ЦИК. При этом А. Шевченко подчеркнул, что такие действия являются незаконными.

«Во-первых, окружком № 197 не завершал свою работу. Они не утверждали никаких документов в этом округе, и понятно, что комиссия не может подавать их в Киев. Во-вторых, есть четко определенный законом порядок транспортирования избирательной документации, который вызывающе нарушили», – сказал он. По мнению политика, у проигравшего выборы кандидата от «Батьківщини» Б. Губского «сдали нервы». «Он, очевидно, понимает, что законный подсчет протоколов и бюллетеней подтвердит победу Даценко», – сказал депутат.

По данным Центральной избирательной комиссии, победу на выборах в 197 округе одержал набравший 29 084 голосов Б. Губский. На втором месте Л. Даценко с результатом 25 961 голос (*МинПром – інформація бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Центральна виборча комісія прийняла протоколи від окружної виборчої комісії № 197 (Канів, Черкаська область), де, за попередніми даними, перемагає самовисуванець Б. Губський, передає кореспондент УНН.

Як зазначив, доповідаючи протоколи ОВК, голова комісії М. Онищенко, в окрузі переміг народний депутат Б. Губський, який випередив свого найближчого суперника приблизно на 3 тис. голосів.

Голова комісії також повідомив, що перерахунку голосів виборців на дільниці не було «і на жодній дільниці вибори не визнавалися недійсними».

Він також повідомив, що протокол окружної комісії був складений 6 листопада, і розповів, що у зв'язку із ситуацією з підрахунком голосів йому погрожували. «Така була обстановка, яка більше схожа на бойові дії», – зазначив він.

У свою чергу член ОВК В. Степаненко зазначив, що протоколи комісії, передані до ЦВК, сфальсифіковані. «Дані цих документів не відповідають дійсності», – зауважив він. Зі свого боку заступник голови ЦВК Ж. Усенко-Чорна повідомила, що Центрвиборчком прийме ці протоколи, «оскільки іншого рішення ми не можемо ухвалити, а вже далі комісія буде вирішувати, що робити з цими документами».

Нагадаємо, стало відомо, що в Каневі команда Б. Губського разом зі спецпідрозділом міліції «Беркут» викрали протоколи і печатку з окружної виборчої комісії № 197 (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 7.11).

***

У Києві на Бесарабській площі відбувся мітинг Компартії України, присвячений річниці революції. Тут зібралось близько тисячі людей, багато тримали прапори КПУ.

На мітингу, зокрема, виступили лідер КПУ П. Симоненко та голова ради організації ветеранів України П. Цибенко.

Учасники мітингу вимагали зупинити впровадження ринку землі в Україні, а також провести реприватизацію базових галузей промисловості України. Також вони закликали заборонити діяльність націоналістичних організацій в Україні. Виступаючи на сцені приділили особливу увагу критиці ВО «Свобода», визначивши її як «профашистську організацію». Загалом мітинг проходив спокійно, без конфліктних інцидентів (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Вранці 7 листопада біля будівлі ЦВК зібралися прихильники опозиції. Обстановка спокійна, вранці там спостерігалось більше правоохоронців, ніж опозиціонерів. Загалом біля пам'ятника Лесі Українці перебувають близько 30 осіб із прапорами партій «Батьківщина», УДАР. Крім того, стоїть один агітаційний намет «Батьківщини» і машина з плакатом партії УДАР.

Правоохоронці в броньованих жилетах розмістилися групами по п'ять–сім осіб і стоять по периметру площі (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 7.11).

***

Оппозиция в Верховной Раде нового созыва будет действовать согласованно. Об этом заявил лидер объединенной

опозиції «Батьківщина» А. Яценюк на мітингу 7 листопада біля Центральної виборчої комісії.

«В новому парламенті ми їм покажемо, що таке об'єднання опозиції, що таке “Свобода” і УДАР», – заявив він.

А. Яценюк нагадав, що опозиція оспарює в суді наслідок ЦИК перевиборів в п'ять проблемних одномандатних округів (*МинПром – інформація бізнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Більше 200 осіб оголосили голоду в Одесі, протестуючи проти результатів виборів по 134 округу. Об цьому повідомила прес-служба Європейської партії.

«Більше 200 осіб (в тому числі два кандидата-самовидвиженця по 134 одномандатному виборчому округу в Одесі Г. Чекита і Н. Капустарова) в знак протесту проти фальсифікації результатів голосування оголосили голоду», – зазначається в повідомленні.

Некілько днів тому в Одесі у будівлі Малиновської райадміністрації, де розташована окружна виборча комісія, був розбит палаточний табір. Люди вийшли з вимогами чесного підрахування голосів.

За результатами голосування перемогу по 134 округу одержав представник Народної партії, одеський екс-губернатор С. Гриневецький. Він переміг з невеликим відставом депутата горсовета від «Батьківщини» Г. Чекиту.

«Подано позови в суд з вимогами визнати недействительними результати виборів на спецчастках, розташованих на території 51 чоловічої і 73 жіночих колоній. Результати виборів тут були повністю сфальсифіковані», – стверджує Г. Чекита.

«В округу проживає більше 6 тис. співробітників пенітенціарної служби, військовослужбовців, а також строковиків. Крім того, тут живуть 5 тис. ув'язнаних, деякі з яких навіть не мають паспортів, але, тим не менше, вони проголосували», – розповів кандидат (*LB.ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Объединенная оппозиция «Батьківщина» зарегистрировала проект постановления о проведении перевыборов по всей стране.

В частности, проект постановления № 11400 от 6 ноября в Верховную Раду внес народный депутат А. Сенченко от оппозиции. В нем предлагается провести повторные выборы 13 января 2013 г. «Исходя из необходимости безусловного обеспечения конституционного права граждан на волеизъявление через выборы, в связи с невозможностью из-за массовых фальсификаций и искажения избирательной документации установления Центральной избирательной комиссией достоверных результатов выборов народных депутатов Украины... предлагаем назначить повторные выборы народных депутатов Украины в 225 одномандатных избирательных округах и в общегосударственном многомандатном избирательном округе на воскресенье, 13 января 2013 г.», – отмечается в документе (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 7.11*).

***

Осужденная экс-премьер Ю. Тимошенко не достигла своей цели с помощью голодовки. Об этом говорится в распространенном 7 ноября заявлении оппозиционного объединения «Батьківщина». «Голодовка Ю. Тимошенко, объявленная ею в знак протеста против фальсификаций выборов, длится уже 10-е сутки. При этом власть не выполняет ни одно из требований, изложенных лидером оппозиции», – отмечают в БЮТБ. В связи с этим БЮТБ обращает внимание украинских граждан и международного сообщества на вызывающее поведение власти.

Напомним, осужденная экс-премьер Ю. Тимошенко объявила голодовку в знак протеста против фальсификации результатов парламентских выборов в Украине (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 7.11*).

Инфляция в Украине в 2012 г. составит около 2 %, что будет минимальным показателем за последние 10 лет. Такое мнение выразила главный экономист Dragon Capital Е. Белан.

«В оставшиеся два месяца годовой показатель инфляции вернется в положительную зону из-за сезонного повышения цен на продукты питания. Но рост цен будет небольшим, и если правительство по-прежнему не будет повышать коммунальные тарифы, то по результатам года инфляции составит около 2 %, что станет рекордно низким показателем с 2002 г.», – считает она. По ее мнению, ключевым фактором нулевой инфляции в октябре по-прежнему остается хороший урожай сельхозкультур и неизменные тарифы на коммунальные услуги (*LB.ua/Экономика (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 7.11*).

***

За 10 месяцев цены снизились на 0,3 %.

Госстат зафиксировал нулевую инфляцию в октябре. По сравнению с октябрём 2011 г. цены также не изменились. Об этом говорится в сообщении ведомства. Таким образом, по итогам десяти месяцев в стране зафиксирована дефляция на уровне 0,3 %.

Госстат отмечает, что в октябре в Украине на 0,2 % снизились цены на продукты питания и безалкогольные напитки, однако возросли цены на алкоголь и сигареты (на 0,4 %), подорожала коммуналка (на 0,1 %).

Напомним, в сентябре в Украине впервые с марта была зафиксирована инфляция.

В 2011 г. инфляция составила 4,6 %, в 2010 г. – 9,1 %. Официальный прогноз на 2012 г. – 7,9 % (*LB.ua/Экономика (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 7.11*).

***

За січень – вересень 2012 р. Україна скоротила обсяги експорту металопродукції щодо аналогічного періоду 2011 р. на 5,1 % – до 19,5 млн т. Про це повідомило джерело в

Мінекономторгівлі. Зокрема, обсяги експорту базових феросплавів становили 533,6 тис. т, що на 22,2 % менше, ніж за дев'ять місяців 2011 р. Обсяги експорту металобрухту знизилися на 37,1 % – до 366,3 тис. т.

Крім того, за січень – вересень 2012 р. обсяги експорту українських труб зменшилися на 1,7 % відносно аналогічного періоду минулого року – 1,218 млн т.

За звітний період Україна експортувала металопродукції на 11,925 млн дол., що на 13,7 % менше, ніж за дев'ять місяців 2011 р. (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 7.11).

***

Міністерство фінансів залучило до держбюджету 3,904 млрд грн на повторному аукціоні з продажу облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Про це повідомляє прес-служба Мінфіна.

Мінфін запропонував дві серії стандартних облігацій з датою погашення 18 жовтня 2017 р. і 23 жовтня 2019 р. Обсяг залучення за 5-річними ОВДП становив 1,899 млрд грн (дохідність – 14,3 %), за 7-річними – 2,005 млрд грн (дохідність – 14,3 %) (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 7.11).

***

Україна уже закачала 3,3 млн кубов «реверсного» газу.

Об этом сообщают украинские СМИ со ссылкой на информированный источник в Министерстве энергетики и угольной промышленности. По словам источника, за первые три дня НАК «Нефтегаз» Украины получил около 3,3 млн куб. м реверсного газа.

Пока что «реверсный» газ в энергобалансе НАК «Нефтегаз» Украины и в целом в масштабах страны составляет небольшой объем. Однако важно, что начало реверсным поставкам положено, добавил источник в Минэнерго.

Напомним, с 1 ноября НАК «Нефтегаз» Украины начал прием закупаемого у немецкой RWE природного газа, поставляемого через территорию Польши. Договор с RWE предусматривает поставки 1,4 млрд куб. м газа до конца 2012 г. с

возможным увеличением до 4–5 млрд куб. м в последующие годы. Сообщалось, что цена на этот газ будет ниже, чем у Газпрома (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 7.11).

***

Загальна сума переказів, що надійшли в Україну в III кварталі 2012 р. через міжнародні платіжні системи, створені нерезидентами, становить 941 млн дол., що на 9 % більше, ніж у III кварталі 2011 р. Про це йдеться в повідомленні НБУ.

Загальна сума переказів, відправлених з України в III кварталі 2012 р., становить 131 млн дол. в еквіваленті, що на 10 % більше, ніж за відповідний період 2011 р.

Станом на 1 жовтня 2012 р. на території України працювали 23 міжнародні системи переказів коштів між фізичними особами без відкриття рахунку, створені нерезидентами. Їх учасниками є понад 150 банків України, АТ «Українська фінансова група» та національний оператор поштового зв'язку «Укрпошта». Як повідомила директор генерального департаменту інформаційних технологій і платіжних систем, член правління Нацбанку Н. Синявська, найбільша сума переказів здійснюється з Росії. Так, питома вага переказів в Україну з Росії становить 60 % від загальної суми, у зворотному напрямку – 43 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua)). – 2012. – 6.11).

***

Пакет акцій Харківської ТЕЦ-5 продано з перевищенням ціни. 7 листопада 2012 р. у Фонді державного майна України відбувся конкурс із продажу 94,48 % акцій ПАТ «Харківська ТЕЦ-5». У конкурсі взяли участь обидві компанії, які подали заявки, – ТОВ «Газконтіненталь» та ТОВ «Укрістгаз». Переможцем конкурсу стало ТОВ «Укрістгаз», яке в результаті торгів запропонувало за пакет вищу ціну – 339,9 млн грн.

Початкова вартість пакета становила 329,4 млн грн (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua)). – 2012. – 7.11).

***

«Укрзалізниця» за підсумками 2012 р. очікує збитків від пасажирських перевезень у сумі понад 5 млрд грн. Про це

повідомили в прес-службі Укрзалізниці. Як зазначається в повідомленні, Укрзалізниця планує виплатити в 2012 р. до державного бюджету та цільових фондів 11,7 млрд грн, що на 12,5 % більше від рівня 2011 р., зокрема до держбюджету – 4,4 млрд грн. Раніше повідомлялося, що у вересні поточного р. Укрзалізниця прогнозувала збитки від пасажирських перевезень за підсумками року в сумі 7,2 млрд грн, відзначаючи також щорічно низький рівень компенсацій за пільгові перевезення пасажирів.

Нагадаємо, залізниці України за шість місяців 2012 р. недоотримали з місцевих і обласних бюджетів 73,8 млн грн компенсації за перевезення пільговиків у приміському сполученні (*Економічна правда (www.epravda.com.ua) – 2012. – 7.11*).

***

За 10 місяців 2012 р. у Зведений бюджет України платниками податків Криму було сплачено близько 5 млрд грн. Про це УНН повідомили в ДПА в АРК.

У Держбюджет сплачено майже 2 млрд грн, місцеві бюджети автономії понад 3 млрд грн, надходження до державного бюджету зросли на 356 млн грн, місцеві отримали додатково 567 млн грн.

«Значне зростання сум досягнуто за рахунок збільшення надходжень від податку на прибуток, від податку на додану вартість, акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів, платежів за користування надрами і т. д.», – зазначили податківці Криму (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua) – 2012. – 6.11*).

***

В Украине появился собственный грузовой автомобиль

Автомобиль был создан на львовском заводе «Электронмаш», где и собираются выпускать новинку. Фактически, Электро-Терен – это универсальный механизированный комплекс на компактном, экономичном, полноприводном и высокоманевренном шасси с унифицированными агрегатами и узлами серийных автомобилей производства России и Украины. В результате получился украинский аналог известных еще со времен СССР не-

мецких коммунальных грузовичков Multicar за 20 тыс. долл. Пока Электрон-Терен существует в единственном экземпляре, но на заводе готовы организовать его серийное производство,

После успешного дебюта во Львове, новинку показали на киевской выставке «КоммунТех», где она также вызвала большой интерес (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Украинскими садоводами в 2012 г. было экспортировано гораздо больше яблок, чем в прошлом году.

Так, в 2011 г. в стране посадили 2,2 тыс. га садов, а в 2012 г. запланировано 3,5 тыс. га садов. В 2013 же году планируется высадить уже 4,5 тыс. га садов. Согласно сообщению Минагропрода, в 2012 г. в стране должен быть собран 1 млн т яблок. Урожайность садов в течение последних пяти лет при этом возросла на 50 % (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 7.11).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Экспортеры удерживают валюту за границей, – банкир. Из-за нестабильности политической и экономической ситуации в Украине отечественные предприятия концентрируют свою выручку на зарубежных счетах. Кроме того, имеют место факты вывода валюты из страны, в т. ч. через конвертацию гривневых средств в валютные. Об этом рассказал эксперт Укрсоцбанка Т. Ратувухери.

«Многие субъекты, опасаясь девальвации гривни после выборов, а также готовясь к большим платежам по внешним долгам (прежде всего к погашению торговых кредитов), запасались валютой, сбывая гривню», – отметил специалист.

По словам Т. Ратувухери, текущее подорожание ресурсов на межбанке стало результатом повышенного спроса на краткосрочное финансирование «при интенсивной конвертации

гривневых средств в валюту в условиях высокой спекулятивности рынка». «Судя по всему, результаты выборов не оправдывают ожиданий глубокой девальвации гривни и волатильности валютного рынка. В этой ситуации игроки, которые делали ставку на негативный сценарий, вынуждены срочно закрывать свои валютные позиции, привлекая гривневые ресурсы на межбанке», – констатировал представитель Укрсоцбанка (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Валовий зовнішній борг України до липня 2012 р. досяг 74 % ВВП, тобто Україна перетнула межу економічної безпеки щодо боргових зобов'язань. Про це на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook написав экс-міністр економіки України Б. Данилишин.

«Таке боргове навантаження є неприйнятним та ризиковим для країни з перехідною економікою та невисоким рівнем життя. Це підвищує ризики фінансової нестабільності, особливо за умов дії несприятливих чинників зовнішнього та внутрішнього характеру, які можуть активізуватися в умовах недостатнього забезпечення фінансових активів у корпоративному секторі економіки», – вважає він.

За нинішніх умов, за словами Б. Данилишина, Україна має врахувати минулі помилки. «Я щиро бажаю, щоб кризу нового періоду Україна зустріла більш підготовлено. Для цього потрібно мати не тільки монолітність влади, яка демонструється в даний час, а монолітність суспільства, діалог, вміння почути один одного, як влади, так і опозиції. Якщо результати виборів не сформують хоча б якийсь міст до діалогу – можуть повторитись наслідки 2009 р. у ще гіршому варіанті. Зразу ж після виборів потрібно здійснювати системні економічні реформи, які вже відкладаються тривалий час. Політика модернізації має бути втілена», – підкреслив він (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 7.11).

***

В течение последних недель в Украине закрылись минимум три макаронные фабрики из-за подорожания муки. Об этом сказал на пресс-конференции управляющий партнер инвестиционной компании Capital Times Э. Найман. «Сейчас закрывается очень много макаронных фабрик. В Украине в течение последних недель было закрыто как минимум три макаронные фабрики. Они останавливаются, не выдерживают высоких цен на муку. И спрос населения сегодня переориентируется с лапши на картошку», – отметил эксперт (*Ukrapk.com* (<http://ukrapk.com>). – 2012. – 6.11).

***

НБУ хватит средств контролировать курс гривни еще на полгода. Затем получим «разруху» как в банковской системе, так и глубокий кризис в экономике страны с последующим поиском выхода из ситуации. Однако, учитывая мировую конъюктуру, это будет очень трудно, ведь Украина долгое время вела политику «проедания». Об этом в эксклюзивном комментарии УНН сказал экономический эксперт и бывший заместитель главы НБУ (2005 г.) А. Яременко.

По его словам, девальвация гривни не устраняет причин, ее порождающих, т.е. валютный голод в экономике страны. «В Украине не может быть постепенного отпускания курса гривни. Если курс отпустить, то спекулянты и население не успокоятся и будут действовать панически. У нас нет механизмов, посредством которых можно держать курс плавающим», – добавил он.

По его словам, собственная экономика без дополнительного ресурса не может производить качественные и конкурентные товары. То есть чем больше НБУ с помощью денежного голода сдерживает курс, тем он больше ослабляет экономику, потом еще больше нуждается в импортных товарах. «Далее зажимать курс уже некуда. Именно поэтому НБУ тратит на удержание курса золотовалютные резервы. Но это он будет делать недолго и по схеме – “есть денежный голод – будет

выброс валюты”», – добавил он (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Страны G20 позаботились о большей бюджетной свободе для себя.

Ведущие мировые экономики дали себе больше возможностей для маневра в вопросе достижения бюджетных целей, с тем, чтобы добиться сокращения дефицитов, не рискуя усугубить экономический спад в странах Большой двадцатки.

На заседании, состоявшемся за день до выборов в США, G20 высказала опасения о том, что ранее данные обязательства снизить дефицит бюджетов в развитых экономиках вдвое к концу следующего года могут повредить мировой экономике.

Ориентир для сокращения дефицитов был согласован на саммите в Торонто в 2010 г., когда казалось, что разрушительный кризис мировой экономики, бушевавший в предыдущие два года, подходит к концу. Сегодня эти цели выглядят недостижимыми для некоторых экономик, включая США, так как рост замедлился.

Хотя США необходимо взять свой дефицит бюджета под контроль – в 2012 бюджетном году он превысил 1 трлн долл. четвертый год подряд – многие страны G20 больше обеспокоены одновременным повышением налогов и сокращением расходов, которые вступят в силу с 1 января 2013 г. Этот закон был принят в США в прошлом году, чтобы показать всем, что Вашингтон способен справиться с бюджетными проблемами. Однако так называемый «бюджетный обрыв» может столкнуть американскую экономику в рецессию в следующем году и ударить по экономике всего мира, если Конгресс не примет срочных мер для предотвращения такого исхода дела.

В коммюнике G20 сказано, что США «будут тщательно проверять темпы бюджетного ужесточения, чтобы гарантировать, что государственные финансы двигаются по устойчивому долгосрочному пути, в то же время избегая резкого бюджетного сокращения в 2013 г.».

Пытаясь показать, что они верны цели взять под контроль свои финансы, страны G20 обещают представить «правдопо-

добные и смелые» долговые цели, которых достигнут после 2016 г. – это нынешний крайний срок для того, чтобы стабилизировать задолженность. Эти новые цели лидеры G20 будут обсуждать в следующем году.

Одна из идей, которая обсуждалась в Мехико – в большей степени сосредоточиться на так называемых структурных дефицитах стран с бюджетными проблемами, из которых можно исключить последствия рецессии, такие как высокая безработица и большие затраты на социальное обеспечение, а также снижение налоговых поступлений.

Мировой экономике все еще угрожают «повышенные» риски, включая европейский долговой кризис и политические проблемы в Японии, говорится в коммюнике. «Мировой рост остается умеренным, и понижательные риски все еще повышены», – говорится в документе, который указывает в числе рисков возможную отсрочку реализации новых мер в Европе, обеспечение дополнительных бюджетных средств в Японии и слабый рост на некоторых развивающихся рынках. Что касается Европы, то регуляторы имели в виду разногласия в еврозоне в отношении создания банковского союза, который должен укрепить ее слабую финансовую систему, в 2013 г.

G20 также пообещала вовремя ввести новые жесткие банковские правила, касающиеся капитала. Эти правила, известные как Базель III, являются ответом на финансовый кризис и должны были вступить в силу с января.

Регуляторы в США и Европе, где расположены многие крупнейшие банки, еще не завершили разработку правил. Это вызвало слухи, что введение этих правил в действие может быть отложено (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Сентябрьское падение промпроизводства в Великобритании оказалось втрое хуже прогноза.

Объем промпроизводства в Великобритании упал в сентябре 2012 г. на 1,7 % по сравнению с предыдущим месяцем, свидетельствуют данные Национального статистического управления страны. Аналитики, опрошенные агентством Bloomberg,

ожидали сокращения показателя на 0,6 %. В годовом выражении британское промпроизводство упало на 2,6 %, тогда как прогнозировалось снижение на 1,6 %. При этом показатель производства в обрабатывающей промышленности Великобритании в сентябре возрос, хотя и слабее, чем предполагалось: подъем составил 0,1 % относительно августа при ожидавшихся 0,4 %. В годовом выражении показатель упал на 1 %, аналитики прогнозировали снижение на 0,8 %.

Согласно пересмотренным данным, объем британского промпроизводства в августе сократился на 1 % по сравнению с тем же месяцем 2011 г., а не на 1,2 %, как сообщалось ранее. Оценка помесячного снижения показателя на 0,5 % не была пересмотрена. Помимо этого, была ухудшена августовская оценка снижения производства в перерабатывающей промышленности относительно июля – с 1,1 % до 1,2 %. «Производители по-прежнему испытывают сложности, – отметил экономист IHS Global Insight Г. Арчер. – Сдержанный рост мировой экономики и экономическая слабость еврозоны ограничивают спрос на британские товары за рубежом». Добыча нефти и газа в сентябре рухнула на 20,9 % по сравнению с предыдущим месяцем, что является максимальным сокращением по крайней мере с 1997 г., когда начался расчет помесячного показателя. Добыча в горной отрасли упала на 15,3 % – рекордными темпами с 1974 г.

В сентябре объемы производства снизились в шести из 13 отраслей обрабатывающей промышленности Великобритании и возросли в семи. Наибольшее повышение зафиксировано в производстве фармацевтических препаратов, транспортного оборудования, компьютерной и электронной продукции (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 7.11).

***

Європою прокотилася хвиля протестів: демонстрації проти жорстких заходів економії пройшли в Португалії та Іспанії, повідомляють закордонні ЗМІ.

Сотні португальських поліцейських вийшли на вулиці Лісабона, щоб сказати «ні» проекту бюджету на наступний рік. Правоохоронці незадоволені тим, що документ передбачає підвищення податків і скорочення посібників. Маніфестанти озброїлися транспарантами та скандували гасла, закликаючи прем'єр-міністра піти у відставку. Влада на ці вимоги поки ніяк не відреагувала.

Крім того, багатотисячна демонстрація проти жорстких заходів економії пройшла і в Мадриді. Жителі іспанської столиці говорять, що не будуть платити зі своєї кишені за помилки влади. Спочатку мітинг був мирним. Але коли поліцейські попросили пікетувальників розійтися по домівках, зав'язалося кілька бійок. Близько 20 осіб заарештовано (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 7.11).

Бюлетень підготували:
О. Ворошилов, Н. Тарасенко, В. Медведева, І. Соколова.
Редакційна група: Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 08.11.2012.
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Друк офс. Обл.-вид. арк. 2,53. Гарнітура Times,
HeliosCompressed, HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.